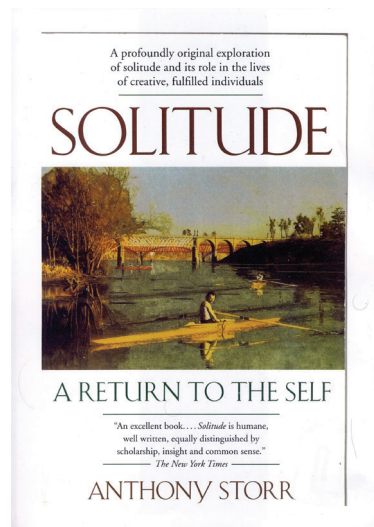

Ana Marija PAVLIČ

**Recenzija knjige Anthony Storr:
Samota – vrnitev k sebi**

**Review of the of the book of Anthony Storr:
Solitude – A return to the self**

Free Press, A Division of Simon & Schuster Inc., New York, 2005, mehka vezava,
216 strani, ISBN 978 – 0-7432 – 8074- 7

Anthony Storr (1920 -2001) je bil priznan britanski psihiater in psihoterapevt. Napisal je številne knjige, med njimi Skladnost osebnosti (The Integrity of the Personality), Dinamika ustvarjalnosti (The Dynamics of Creation), Bistvo Junga (The Essential Jung), Glasba in um (Music and the Mind) in Umetnost psihoterapije (The Art of Psychotherapy), ki je letos izšla tudi v slovenščini v prevodu Branka Gradišnika.

Storrova knjiga *Samota* – vrnitev k sebi je prvič izšla leta 1988 in obsega 12 poglavij: *Samota* – izbrana po lastni volji, samota kot posledica izgube ljubljene osebe, samota kot zatočišče pred pritiskom vsakdanjega življenja, samota, izbrana na poti iskanja smisla življenja, samota, ki je vsiljena in samota v tretjem življenjskem obdobju življenja. Vse te oblike samote so vsebina njegove knjige, v katero vpleta slike iz življenja znanih mislecev in umetnikov iz zgodovine. Storr pravi, da sta prijateljstvo in ljubezen v življenju vsakega človeka pomembna, a nista edini vir sreče. Vse življenje v nas delujeta dve nasprotujoči si sili: ena, ki nas usmerja k tovarištvu, ljubezni in k vsem, kar nas povezuje s soljudmi. In druga, ki v nas utrjuje željo po neodvisnosti, odmaknjenosti in samostojnosti. V življenju srečamo mnogo ljudi, ki nam niso blizu, a vendar dodajo svoj delček mozaika v razvoj naše osebnosti. Storr nadaljuje svoje razmišljanje o tem, da so nekateri ljudje bolj sposobni, da živijo sami kot drugi. Sposobnost, da lahko živimo tudi v samoti, je povezana z željo po iskanju in uresničitvi samega sebe. Naenkrat se počutimo tako sami, ko nam umre eden od staršev, partner ali otrok. Različne kulture in religije poznajo tudi različne vrste obvladovanja te vrste samote.

Razen o teh vrstah samote, ki jih izberemo sami ali pa nas vanje potisnejo določene okoliščine, govori Storr še o vsiljeni samoti, ki jo za zapornika predstavlja samica v zaporu: tu pisatelj slika pogoje v zaporih v različnih obdobjih in deželah in pravi, da osamitve v takih primerih lahko zelo različno vplivajo na posameznika. Pisatelj navaja nekaj zgodovinskih osebnosti, ki so bile deležne take osamitve kot so Sir Thomas More, Sir Walter Raleigh, Fjodor M. Dostojevski. Po drugi strani pa imamo ustvarjalne osebnosti, ki so bile v osamitev potisnjene zaradi različnih bolezni, kot je gluhost pri Beethovnu in Goyi. Vendar pa je pri obeh ravno ta gluhost povečala njuno ustvarjalno moč, ker ju niso motili vsiljivi zvoki zunanjega sveta in sta se lahko osredotočila samo na svoj notranji svet.

Storr govori o tem, da naj bi našo sposobnost domišljije uporabili za to, da bi z njo zgradili most med našim notranjim, domišljijjskim in med zunanjim svetom. Ljubiteljske dejavnosti in zanimanja vsakega človeka so tista, ki v veliki meri določajo in oblikujejo njegovo osebnost. Izvirnost posameznika je v tem, da si upa prekoračiti meje družbeno sprejemljivih načel, pa čeprav to včasih pomeni, da ga okolica napačno razume ali celo zavrača.

Večina psihiatrov in psihologov se strinja, da se ljudje razlikujemo po značaju in da ta igra vlogo, kako se posameznik odziva na samoto. Potreba po samoti se od sposobnosti biti sam razlikuje v tem, da v prvem primeru drugi ljudje lahko pomenijo oviro, motnjo ali celo grožnjo za posameznika.

Storr dalje pravi, da nobena zelo ustvarjalna osebnost ni zadovoljna s tem, kar je ustvarila. Večina ljudi raste in postaja zrejša primarno v odnosu z drugimi. Kant, Wittgenstein in Newton so imeli sposobnost abstraktnega razmišljanja, niso pa imeli globljih odnosov z drugimi ljudmi. Upravičeno lahko domnevamo, da ne bi dosegli tega kar so, če bi imeli družine, za katere bi morali skrbeti. Njihovo delo je zahtevalo dolga obdobja samote in silne zbranosti, kar bi bilo težko doseči v krogu družine.

V tretjem življenjskem obdobju je človek zaradi starosti ali bolezni fizično bolj odvisen od drugih, čustvena navezanost pa upada. Star človek to sposobnost, da se vživi v čustva sočloveka, preusmeri v abstraktno razmišljanje: manj ga zanimajo dramatični trenutki življenja, bolj pa se osredotoči na njegovo vsebino. V tem poglavju Storr bolj podrobno prikazuje Beethovnova dela v različnih obdobjih njegovega življenja in pove nekaj več o ustvarjalnosti Liszta, Brahmsa,

Richarda Straussa in pisatelja Henryja Jamesa.

V zadnjem poglavju Storr posega v zgodovino in nas seznani z različnimi mišljenji o tem, kako je človek na različne načine skozi stoletja stremel k popolnosti in si jo po svoje predstavljal. Kar človek doživlja v otroštvu, kar podeduje od svojih prednikov, značajske razlike in še številni drugi dejavniki vplivajo na to, ali se posameznik pretežno obrača k ljudem ali pa k samoti, da bi našel smisel svojega življenja. Popolna sreča, občutek popolne harmonije med notranjim in zunanjim svetom, nas obišče le včasih. Vendar pa se kot rdeča nit skozi vso knjigo vleče misel, da se nekatera najgloblja in za človeka psihično odrešujoča doživetja dogajajo v njegovi notranjosti in so, če sploh, le bežno povezana z drugimi ljudmi.
